

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin ulaştığı boyutun; yargı pratiğinde yerleşik hale gelen ataerkil yaklaşım, 6284 sayılı *Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun*’un etkin uygulanmaması, koruma tedbirlerinin yetersizliği, infaz düzenlemeleri ve tahliye süreçlerinde risk değerlendirme eksiklikleri, “haksız tahrik” ve “takdiri indirim” uygulamalarıyla derinleşen cezasızlık kültürü ile İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmenin yarattığı hukuki geriye gidiş bağlamında bütüncül olarak araştırılması; devletin yaşam hakkını koruma yükümlülüğünün gereği olarak alınması gereken yasal ve kurumsal önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim.

03.03.2026

DİLAN KUNT AYAN

Şanlıurfa Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Türkiye’de kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddet, münferit olaylar silsilesi olarak açıklanamayacak ölçüde süreklilik arz eden, yapısal ve sistematik bir insan hakları sorunu haline gelmiştir. Geçtiğimiz günlerde yalnızca 24 saat içinde 6 kadının erkekler tarafından katledilmesi; kadınların yaşam hakkına yönelen şiddetin rastlantısal değil, süreklilik taşıyan bir nitelik kazandığını açık biçimde ortaya koymuştur. Kadınların kadın oldukları için, toplumsal cinsiyet temelli saiklerle öldürülmesi; uluslararası literatürde “femicide” olarak tanımlanan ve failliğin yalnızca bireysel değil, toplumsal ve kurumsal boyutlar taşıdığını gösteren kadın kırımı olgusuna işaret etmektedir.

Anayasa’nın 17’nci maddesi ve Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleri uyarınca devlet; yaşam hakkını korumak için önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, etkili soruşturma yürütmek ve cezasızlığı engellemekle yükümlüdür. Ancak mevcut tablo, bu pozitif yükümlülüğün sistematik biçimde yerine getirilmediğini göstermektedir.

Milyonlarca kadının itirazına rağmen, kadınları her türlü şiddete karşı korumada temel bir uluslararası metin olan İstanbul Sözleşmesi’nden 1 Temmuz 2021 tarihinde çekilme kararı; normatif düzeyde ciddi bir geriye gidişi başlatmıştır. Sözleşme; önleme, koruma ve etkili soruşturma yükümlülüklerini bütüncül biçimde düzenlemekte ve bu alanda kamusal sorumluluğu güçlendirmekteydi. Bu çerçevenin terk edilmesi, *6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun*’un uygulanmasını da zayıflatan bir hukuki ve siyasal iklim yaratmıştır. Kadınların kazanılmış haklarını tartışmaya açan düzenlemeler, nafaka hakkını hedef alan girişimler ve kadınların ekonomik bağımsızlığını zayıflatan politikalar; şiddetle mücadelede geri gidişi derinleştirmiştir.

GEREKÇE

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, kadına yönelik şiddetle mücadelede temel yasal araçtır. Ancak uygulamadaki eksiklikler nedeniyle kadınlar için gerçek bir güvence oluşturamamaktadır. Kolluk birimlerine yapılan başvuruların yeterince ciddiye alınmaması, kadınların “barıştırma” ve “ikna” yöntemleriyle yeniden şiddet ortamına gönderilmesi, risk değerlendirmelerinin yüzeysel yapılması ve uzaklaştırma kararlarının etkin biçimde denetlenmemesi; koruma mekanizmalarını işlevsiz hale getirmektedir.

Bununla birlikte Kanun; şiddet mağduru kadınlara yönelik geçici maddi yardım, geçici barınma, psikososyal destek, rehberlik hizmetleri, kreş imkânı, iş ve meslek edindirme desteği gibi güçlendirici ve koruyucu tedbirleri de öngörmektedir. Fakat uygulamada bu desteklerin büyük ölçüde yetersiz kaldığı; kadın yaşam evlerinin sayısının ihtiyacı karşılamadığı, ekonomik desteklerin sınırlı ve erişilemez olduğu; psikososyal hizmetlerin kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle sürdürülebilir biçimde sağlanamadığı bilinmektedir. Bu durum, şiddet ortamından çıkmak isteyen kadınları fiilen güvencesiz bırakmakta; uzaklaştırma kararları ise çoğu zaman yalnızca kâğıt üzerinde kalan, denetlenmeyen ve ihlalleri yaptırımsız kalan formal tedbirlere indirgenmektedir. Son dönemde uzaklaştırma kararlarının verilmesinde artan çekinceler ve uygulamadaki daraltıcı yorumlar da koruma mekanizmalarını zayıflatmaktadır.

Bu yapısal sorunların en çarpıcı örneklerinden biri, koruma yükümlülüğü etkin biçimde uygulanmadığı için yaşamını yitiren kadınlardır. 17 Şubat'ta Ağrı Patnos'ta boşanma davası açmış olduğu Kemalettin Alkan tarafından çocuğunun önünde öldürülen Güler Özkan; defalarca ölüm tehdidi nedeniyle başvuruda bulunmuş, 7 Şubat'ta koruma tedbiri almış, ancak denetimli serbestlikle tahliye edilen fail tarafından katledilmiştir. Kemalettin Alkan'ın 21 suç kaydının bulunmasına ve bunların bir kısmının kadına karşı işlenen suçlar olmasına rağmen, ek denetim ve risk analizi yapılmaksızın tahliye edilmiş olması; infaz rejimindeki eksiklikleri ve mağdur merkezli adalet anlayışının yetersizliğini göstermektedir. Kadına yönelik şiddet geçmişi bulunan faillerin tahliyelerinde mağdur güvenliğinin öncelikli kriter haline getirilmemesi, yaşam hakkını doğrudan tehlikeye atmaktadır.

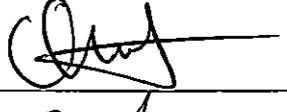
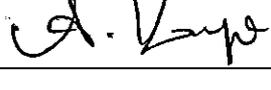
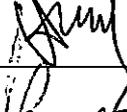
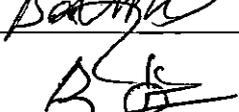
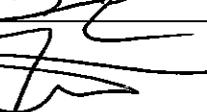
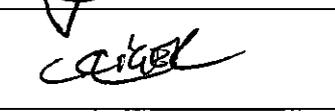
Yargı pratiğinde yerleşik hale gelen ataerkil yaklaşım ise cezasızlık kültürünü derinleştirmektedir. Kadın cinayetlerinde faillere "haksız tahrik" ve "iyi hal" indirimlerinin sistematik biçimde uygulanması; kamuoyunda "erkeklik indirimi" olarak tanımlanan bir pratiğe dönüşmüştür. İzmir'de 21 yaşındaki Ceyda Yüksel'i öldüren sanık Serkan Dindar hakkında, maktulün cinsel yaklaşma teklifini reddetmesi "haksız tahrik" kapsamında değerlendirilmiş; uygulanan indirim Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve müdahil avukatların itirazlarına rağmen istinaf ve Yargıtay aşamalarında da onanmıştır. Bir kadının "hayır" deme iradesinin failin öfkesine gerekçe yapılması; yaşam hakkı ve eşitlik ilkesi açısından ağır bir hukuki soruna işaret etmektedir. Bu tür kararlar yalnızca bireysel dosyalar değil; potansiyel failer açısından caydırıcılığı zayıflatan ve cezasızlık algısını pekiştiren yapısal örneklerdir.

Şüpheli kadın ölümleri de etkin soruşturma yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediği konusunda ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Ankara Etimesgut'ta 14'üncü kattan düşerek

hayatını kaybeden Şeyma Gökçe dosyasında mevcut bulgulara rağmen sanık hakkında beraat kararı verilmesi; delil değerlendirme süreçlerinin yeterliliği konusunda kamuoyundaki güvensizliği artırmıştır. Uzun yıllardır akıbeti aydınlatılamayan Gülistan Doku dosyası ve Van'da şüpheli şekilde hayatını kaybeden ve dosyadaki delillerin aylar sonrasında tespit edildiği Rojin Kabaiş'in akıbeti; kadınların kaybolma ve şüpheli ölüm dosyalarında etkin, bağımsız ve toplumsal cinsiyet perspektifli soruşturma yürütülmediğine dair güçlü bir toplumsal kanaatin oluşmasına neden olmuştur. Soruşturma makamların görevlerini yerine getirmemesi, dosyaların sürüncemede bırakılması ve şeffaflık eksikliği; adaletin sağlanmadığı algısını pekiştirmektedir.

Kadın cinayetleri, şüpheli kadın ölümleri, koruma tedbirlerine rağmen gerçekleşen ölümler, tahliye edilen faillerin yeniden şiddet uygulaması ve yargılamalarda gerekçesiz indirim uygulamaları; yasaların tam ve etkin uygulanmaması ile eril yargı pratiklerinin birleştiği yapısal bir soruna işaret etmektedir. Devletin yaşam hakkını koruma yükümlülüğü yalnızca normatif düzenlemeler yapmakla değil; bu düzenlemeleri etkin biçimde uygulamak, mağdur odaklı bir yaklaşımı esas almak ve cezasızlık kültürünü ortadan kaldırmakla yerine getirilebilir.

Bu nedenle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin; kadına yönelik şiddetle mücadelede yargı kararlarındaki indirim uygulamalarını, 6284 sayılı Kanun'un uygulanma pratiğini, psikososyal ve ekonomik destek mekanizmalarının etkinliğini, infaz ve tahliye süreçlerindeki risk analiz sistemini, şüpheli kadın ölümlerinde yürütülen soruşturma standartlarını ve İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmenin somut etkilerini bütüncül biçimde araştırması zorunludur. Kadınların yaşam hakkının etkin biçimde korunabilmesi için mevcut yapısal sorunların tespiti ve giderilmesi, anayasal ve toplumsal bir sorumluluktur.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4			
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYIĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	